

ОСОБЛИВОСТІ ЗМІНИ ЕМПАТІЇ ІНТЕРНІВ, ЩО ВИВЧАЮТЬ ПАТОЛОГІЧНУ АНАТОМІЮ, СУДОВУ МЕДИЦИНУ ТА СЕКЦІЙНИЙ КУРС

Романюк А.Н., д.мед.н., професор,
Карпенко Л.И., к.мед.н., доцент Будко А.Ю., ассистент; Москаленко Р.А.,аспірант,Іваний
О.А., врач-интерн; Гринцова Н.Б.*

Медицинский институт СумГУ, кафедра патоморфологии
*Сумское областное бюро судебно-медицинской экспертизы

Здатність до співпереживання є невід'ємною часткою морального образу будь-якого лікаря.

Проте на протязі останніх років у суспільстві відбувається зміна уявлень про моральність лікарів, втрати здатності до емоційної співчутливості, "механістичне" відношення до пацієнтів. Щоб у цьому переконатися, потрібно відвідати будь-яку державну поліклініку або лікарню, принаймі у більшості з них можна спостерігати явища низької емоційної співчутливості та інші негативні явища. Якщо у лікарів зі значним стажем роботи це можна пояснити синдромом "вигорання" або розчаруванням в соціальних гарантіях держави, то для молодих лікарів, які тільки-но приступають до своїх обов'язків, корені подібної поведінки потрібно шукати в системі медичної освіти.

Тому *метою роботи* є дослідження емпатичних тенденцій у студентів 1, 3, 4, 6 курсів, і інтернів медичного інституту СумДУ, які вивчали наступні дисципліни: гістологія, патологічна анатомія, судова медицина та секційний курс на кафедрі патоморфології.

Матеріали та методи.

Для дослідження перетворень емоційної співчутливості на протязі навчання у медичному вищому навчальному закладі було обрано студентів, які навчаються на різних курсах, для дослідження динаміки змін емпатії. Групи спостереження становили по 40 студентів з кожного курсу, для нівелювання впливу статевої належності, у кожній групі було по 14 осіб чоловічої статі і 26 жіночої.

Дослідження проводилось з використанням модифікованого тесту емпатичних тенденцій, який розроблений А. Мехрабієном та Н. Епштейном, з доповненнями авторів.

Результати власних досліджень та їх обговорення.

Той факт, що дослідження емпатичних тенденцій студентів відбувається при навчанні на дисциплінах кафедри патоморфології не випадковий. Саме на кафедрі патоморфології студенти зазнають значної емоційної напруги за умов детального знайомства з методикою і технікою розтину померлих людей, дослідження біопсійного матеріалу. На думку деяких авторів під час курсу вивчення патологічної анатомії відбувається парадигмальне зрушення в емоційній сфері студентів у сприйнятті тіла померлого пацієнта.

Сприйняття майбутніми медиками мертвого тіла на початку вивчення патоморфологічних дисциплін відбувається подвійно. З одного боку, вигляд мертвого тіла викликає у них переживання морального, психологічного, філософського характеру, з іншого – породжує професійний інтерес. До закінчення курсу патологічної анатомії інтерес до медичних знань підвищується, а переживання гуманістичного характеру зменшується. Надалі існує небезпека втрати здатності до емоційної співчутливості, "механістичне" відношення до пацієнтів.

Проведення дослідження на дисциплінах кафедри патоморфології обумовлене потребою встановлення впливу контакту з секційним матеріалом на емоційну сферу студентів і наслідки подібної практики. Допомогти зберегти, разом з відповідною методикою викладання, у свідомості студентів початкову подвійність сприйняття мертвого тіла, розвивати у майбутніх лікарів здатність до ведення внутрішнього діалогу. Внутрішній діалог дозволяє досліджувати всі ситуації страждання хворої людини та сприйняття мертвого тіла не тільки як об'єкта досліджень, але і як заключний етап стану індивідуальної долі кожної людини.

Навчання інтерна патологічній анатомії несе в собі унікальну можливість для якісної зміни самого характеру підготовки майбутніх лікарів. Сутність унікальності полягає в тому,

щоб сполучити процес набуття медичних навиків з морально-етичним знанням, органічно поєднати підвищення професійних знань студентів та складну ситуацію їх особистих змін, пов'язаних з гуманістичним дорослішанням.

Висновки.

В результаті проведеного дослідження була виявлена тенденція до зниження емоціональної співчутливості на протязі навчання в медичному інституті.

Дані, отримані при дослідженні емпатійних тенденцій не виключають можливості впливу методики викладання в медичному інституті СумДУ на зниження емоційної співчутливості у студентів.